

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítónak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felélős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetések felvételét a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Nemzeti kölcsön.

Nagy próbatevés elé állunk a jövő héten. Az erő kifejtés, az állhatatosság próbája elé. Ezen a próbán fordul meg értékünk és érdemességünk. Hogy van-e bennünk az erős akaratnak, komoly öntudatnak, tette kész lelki erőnek annyi értéke, amennyiért és amennyivel érdemes élni!

Ez lesz az igazi, a nagy sorozás! Oda kell álljunk mindannyian, protekció nélkül. Oda kell álljunk a harcra küzdő seregek véraldozata mellé anyagi áldozattal. A hős katonák milliói mellé a koronák száz millióival, mert nagy szüksége van erre a küzdő seregeknek, magának az élet-halálharc túsajában oly fenséges szépségben, nagyságban, erőben tündöklő magyar nemzetnek!

Kölcsönt kér tőlünk a haza. Pénzkölcsönt, most először. És nem is ingyér, hanem busás kamattal. Anyai kamattal, hogy a wertheimkasszák hájas szíve is megdobbanhat érte. Kölcsönt kér a magyar állam nagyoktól és kicsinyektől, egyesektől és egyesületektől, hogy ezzel a mai titáni küzdelmet könnyebben és biztosabban vezethesse s várható diadalával jövőendő sorsunkat újabb ezer év gránit-alapjára helyezhesse.

S a jelek biztatóak. Fényes ivben tündöklök a magyar égbolton a megértésnek, az áldozatkészségnek ígérete: Mindenünket az édes hazáért! Innen is, onnan is érkezik a hír, hogy a gazdagok milliói megmozdulnak, a kicsinyek rejte-rejtett pénzeszközeit napvilágra bujnak s együttesen megteremtik a modern hadviselés leghatalmasabb tényezőjét: a pénz hadseregét. Mily nagyszerű alkotás lesz ez! A vért hullajtó magyar hadsereg mellett a vagyons és a munka gyümölcsének, a verejték gyöngyeinek aranyban csendülő, pénzjegyben suhogó hadserege...

Erkeznek a hírek!... És pedig arról is legfőképpen, hogy a magyar kath. egyház fő-és alpapsága mily lángoló hazafisággal, mekkora áldozatnyújtással készül odaállani a nemzeti kölcsön gyűjtő perselye mellé. Az egyházfők ajánló, buzdító, lendületes pásztorlevél mellé lelkes megértéssel, a mélyszéges hazaszeretet messzire lángoló fényességével sorakozik Bibornok Megyéspüspök Urunknak 22. számú körlevele is. Gyönyörű sorai a veszprémi püspöki szék magasságából mindenkor szétsugárzó s az idők jelentőségét kellőképpen megmérő bölcseségnek, főpásztori előrelátásnak, az áldozatos szívű magyar hazafi komoly és

nemes kötelességérzetének tiszteletré méltó megnyilvánulását tartalmazzák. Erős a hitünk, hogy ily lelkes szótatokra megmozdul az egész nemzeti társadalom s a jövő héten jegyzett járadékkölcsön végösszege igazolni fogja azt a szent meggyőződésünket, hogy ebben a nemzetben volt is, van is, lesz is annyi érték, amennyiért s amennyivel érdemes élni!

Bibornok Püspökünk Ő Eminenciája említett körlevelében a következő felhívást intézte híveihez az állami kölcsön ügyében:

Negyedik hónapja már, hogy egy reánk erőszakolt igazságtalan háboruban Magyarország fiai, felekezeti és nemzetiiségi különység nélkül, védik drága vérökkel a haza szabadságát, — az lehet mondani fennállását; mert a kettős birodalom veszével elvesznének mi is, és ezért a nemzet mind eddig sem riadt vissza semmi áldozattól, sem vérbeli, sem pénzbeli áldozattól, hogy a durva támadással szemben megállhasson; mert a legkisebb csüggedés talán visszahozhatatlanul veszélyeztetné mindazt, amiért a csataterén elvérzett fiai életüket adták.

Folytatni kell tehát a küzdelmet a biztos véggyőzelemig, folytatni, mint eddig, kettős áldozattal, olyképp, hogy míg testvéreink mint megannyi hős mellőket szegzik az ellenségnek, addig mi, kiket koruk vagy társadalmi állásuk ettől eltilt, habozás nélkül arról gondoskodjunk, hogy készségesen, de bőségesen is szolgáltatassuk azon anyagi eszközöket, melyek dicső hadseregünk támogatására és fenntartására elengedhetlenül szükségesek; mert ha mintannyi éhes koldus gyanánt küldjük szegény testvéreinket a harcra — vajon van-e jogunk tőlük önfeláldozást várni halálig?...

Ez az oka, amiért a haza ma az itthonmaradottakhoz fordul segítségért, melyet tőlünk kölcsön alakjában kér és vár, és melyet ily alakban annál is inkább nyújthatunk, mert ez oly kölcsön, mely magának a kölcsönadónak eléggé szép hasznót, biztosít; mely tehát nem olyan, amely a gazdagokat még gazdagabbá teszi, hanem olyan, hogy a kinek csak 50 koronácska megtakarított pénze van, az is azt jó kamatra elhelyezheti, ha e kölcsönre aláír, a mi az adóhivatalnál, minden postahivatalnál és a központi hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezeteknél történhetik, mely helyeket a kormány azért jelölte ki gyűjtőhelyekül, mert ekként a nép egész bátran és biztosan elviheti eddig holtan

a láda fenekén heverő megtakarított pénzt oda, a hol száz korona után biztos 6-os kamatot fizet az állam, azaz az ország.

Igy tehát nemcsak hazafias kötelesség teljesítése, hanem ügyszólván hasznos befektetés is e kölcsönre aláírni, és pedig a jelzett helyeken, ahol az illetők bizonyára bővebb és részletesebb felvilágosítást és megbízható utbaigazítást kapnak.

Azzal végzem e soraimat, abban a biztos reményben, hogy az édes hazának szeretete, és az a kegyeletes aggodalom, mellyel a zordon tél idején is érettünk küzdő és szenvedő testvéreink iránt viseltetünk, megindítandja az itthon maradt milliók szívét, hogy ez uton segítsenek azokon, kik értünk naponta a hősi halállal szállanak szembe, ekként védelmezve a trónt, sz. István koronáját, a hont, a szabadságot!

A papságnak pedig Ő Eminenciája — közzétévén a kultuszminiszter úrnak a nemzeti kölcsön ügyében 5270/1914. eln. sz. alatt kiadott felhívását — az alábbi utmutatást adja:

A miniszteri leiratban említett, legközelebb kibocsátandó állami kölcsönnek ügye sokkal fontosabb, semhogy a papság abból kivonhatná magát. Fontos az nemcsak, mint elengedhetetlen eszköz a szemünk előtt folyó, borzasztó háborúnak szerencsés bevégzése, hanem azért is, mert ezen háboruban oly nagy és szent érdekek főrognak kockán, melyeknek bukása az Egyházra nézve is talán századokig győgyíthatatlan csapást mérne.

Ezért felette kívánatos, hogy a ftdő papság ezen kölcsön népszerűsítése körül tapintatos buzgósággal a telhetőt megtegye, megmagyarázva a jó népek, hogy arra jegyezni igaz vagyonszerzéssel jár; mert az ország bő kamatot biztosít, és az egészet hat év múlva visszafizeti. Ezen kívül nem lesz felesleges az egyszerű emberekre arra is figyelmeztetni, hogy az aláíratkozást csak azon a helyeken tegyék meg, melyeket az állam mint hiteleseket kijelölt, és melyek a Felhívásban is említvük; végre pedig hangsúlyozzák azt, hogy e kölcsönre aláírni voltaképpen nem is áldozat, hanem a hazának nyújtott segítség, mely sikertől, anyagilag és erkölcsileg hasznót hajtand a népek.

Ezek körülbelül a vezéreszmék, melyeknek hangoztatása mellett e Felhívás f. hó 15-én, vasárnapon az egyházi szószékéről felolvasandó, nehogy az aláírás akkor, de

csak egyheti határidővel kezdődve, intelmeinkkel és figyelmeztetéseinkkel elkéssünk. Még bővebb tájékoztatás végett az ugyane kölesönre vonatkozó miniszteri köriratot egész terjedelmében közöljük.

A kérdésnek nemcsak fontos, de egyúttal felettébb sürgős volta arra indít, hogy ezúttal kivételképen arra hívjam fel az egyházmegyei ftdő papságot, miszerint *legközelebbén f. hó 15-én*, ezen felhívás felolvasása által, a szövekről figyelmeztessék és buzdítsák a gondjaikra bizott népet, hogy a legközelebb a hazának, kölesön alakjában nyújtandó segélyhez ki-ki tehetségéhez képest hozzájáruljon, mely köleséről különben már a hírlapok útján is tudomást szereztünk.

HIVATALOS RÉSZ.

Plébánia betöltése. A kislődi plébánia-javadalmat *Felkl* Viktor tapolczai káplán nyerte el.

Dispositio. Ifj. *Kiss* István kiscsörbői káplán hasonló minőségben *Tapolczára* disponáltatott.

Pályázat plébániára. Az áthelyezés folytán megüresedő s gróf *Eszterházy* Imre kegyurasága alá tartozó *lováspatonai* plébánia javadalomra a pályázati határidő f. hó 25-ére tüzetelt ki.

Pályázat. *Kisgyalán* (Somogy megye) róm. kath. főiskolai tanácsa a lemondás folytán megüresedett kántortartói állomásra pályázatot hirdet. Jövedelmei: Szép lakás 885 □-ól kerttel, 1000 kor. kézpénz, 2 kat. hold 494 □-ól föld, legeltetési jog s a stóla. Az uradalomtól, gróf *Festetics* Kálmán ömeltóságának évi ajándéka 200 korona, amely azonban az örököse nem kötelező, s így a fizetésbe nem számítható. Kötelességei a díjlevelben. A pályázni önhajtó, okleveles férfitanítók kellően felszerelt kérvényeiket 1914. december 1-ig küldjék a göllei plébánia címére. Személyes megjelenés megkívántatik. Választás 1914. december 2-án délelőtti 11 órákor *Kisgyalánban* az iskolában. Az utolsó vasuti állomás Baté.

Pályázat helyettesítésre. A *szuloki* (Somogy m.) r. kath. elemi iskolához bevonulás folytán a megüresedett osztálytanítói állásra helyettes, illetve helyettesnek kerestetik. *Iskolaszéki elnök.*

Pályázat. A *balatongyöröki* (Zalam.) róm. kath. elemi népiskolánál 1915. évi május hó 15-ig terjedő 6 óra helyettes osztálytanítói állásra pá-

lyázat hirdettek. Javadalma: 400 korona kézpénz fizetés és 1 butorozott szobából álló lakás fűtéssel. Pályázati kérvények nov. 25-ig adandók be, választás ugyanakkor d. u. 3 órákor. Személyes megjelenés kötelező. *Iskolaszék.*

Hírek a katonakórházból.

Mult hét péntekjére 520 sebesültnek érkezését jelezték a katonakórháznak. A hivatalos értesítés csütörtökön este érkezett. A kórházparancsnokság nehéz feladat elé volt állítva ezzel, mint hogy a kórház felvevő képessége a tudvalevőleg — 450. S így is két osztály kivételével — nyolcvan ágy — minden helyen alig egy hét előtt érkezett, a déli harcterről való sebesült és beteg. Egyrészt tehát a kórház befogadóképessége felett lévő érkezőknek ezzel összefüggésben a még mindig gondos orvosi kezelésre szoruló vitézek elhelyezéséről, azután a kórház befogadóképessége felett lévő érkezőknek megfelelő helyszerzéséről. A késő éjszakáig tartó megbeszélések eredménye az volt, hogy mindenben a legszebb megoldás lehetővé lett. Azonnal intézkedés történt, hogy a *Balatonfüreden* lévő sebesültek a hajnali órákban *Veszprémben* hozasának; ugyszintén, hogy a többi osztályon fekvők idejében az állomásra érkezzenek, ahonnan is külön közvetlen kocsiok a környékbeli falvakba fognak szállítani. E falvakban (*Lepsény, Enying, Zirc és Nagyvács*) előre hely készített számukra. A polgármester közbejöttével pedig sikerült a felesleges sebesült részére a város lakosságánál helyet szerezni.

Szívet tépő látvány volt, hogy a csak egy hét előtt ide transportált sebesültek összekulcsolt kézzel rimázkodtak itthagyasuk érdekében:

Szívvél lelkesedéssel és hazafias kötelességgel szállunk szembe az ellenséggel s tesszük ki magunkat minden vesznek veszélynek hazánkért, nemzetünkért, otthonunkért s azokért akik otthon maradtak. Csak azt az egyet kérjük, miután megsebesültünk, bört lesoványodunk, erőnk vesztésével megbetegedtünk, az itthonmaradottak részesítsenek abban a gondozásban, amit úgy véljük, megérdemlünk tőlük. Had maradhassunk itt, ahol gyógyulásunk megindulóban van.

És amikor tudatták velük, hogy miért kell innét tovább menniük, mielőtt teljesen feigógyulnak, hogy azért van, mivel újabb sebesültek érkeznek, rettentő keserűséggel fakadtak ki, hogy hát ezen a helyen még ezer beteget sem lehet elhelyezni kórházi kezelésbe.

Lehetetlen volt mély megilletődés nélkül halgatni ezeknek a heteken, hónapokon át minden nélkülözésnek kitett és oroszánként harcoló értünk vezért vitézeknek szinte szemrehányás számba

menő felzokogását. De persze semmi sem használt, menniük kellett. Mire azután a bámulatra méltó energia, a körültekintő eljárás és gyors intézkedés folytán minden rendbe lett, hogy az új sebesültek befogadhatók lehessenek. Az őket hozó vonat egyik közeli állomásról eltérőleg az eredeti tervtől, máshova rendeltetett. Így azután úgy szólnak örömmel várja a kórház az újabb sebesültszállítmányt.

A katonakórházról közölt hírek és leírásokban említettük már, hogy több *Veszprém* körüli helységben gyógyulófélben lévő sebesültek elhelyezhetése iránt intézkedés történt. A *Vörös Kereszt* egyesület volt az, amely e helyeket a hadvezetésnek megjelölte. Lehetetlen, hogy ezek között külön is ki ne emeltessek *Zirc*, ahol dr. *Semmelweis* ottani orvos páratlan igyekezettel kifogás nélküli kórházat rendezett be az ottani iskolákban s oly odaadással kezeli a sebesülteket, hogy ez tette lehetővé pl. legutóbb is 130 sebesültnek ottani elhelyezését. De az egész lakosság is igazi hazafisággal teszi meg kötelességét. Maga az apát-ság legmesszebbmenő támogatásba részesíti azt az igyekezetet, hogy a sebesültek minél jobban el legyenek látva. Valóssággal ünnepek számba megy, ha az apát ur ömeltósága az állomás helyére érkezik, mivel ilyenkor sohasem mulasztja el, hogy a sebesülteket meg ne látogassa, vizsgálatot s leikésítő szóval szívükhöz ne férközzék s egyébként is meg ne ajándékozza őket. Nemiképen megnyugtató és lelkesítő tudat tehát, hogy a sebesültek egy nagy kontingense erre a helyre került, ahol minden biztosíték meg van vala, hogy a leggondosabb ápolásban részesülnek.

Az elmúlt heten is érkeztek adományok, a kórház központi gazdasági hivatalához a különböző osztályok betegei részére. *Olvasnivalók*, élelmi cikkek és bor többek adományából, azután a *veszprémi Vörös Kereszt* Egylet 10 drb légpárnát, *Csákány Sándorné* 10 zsebkendő, 5 zsebkendő, 3 harisnya, 8 inget; *Fekete Gyula* kereskedő tizenkét drb sétatöböt ajándékoztak.

A parancsnokság ezután mond köszönetet a szíves adományokért. *Koritsánszky Ottó.*

Sikerek a harctéren kívül.

Ugy látom, ennek a háborúnak nemcsak a harctéren aratjuk sikereit, hanem a harctéren kívül is, itthon, az egyéni és közéletben is. És én igen örülök ezeknek a sikereknek.

Így például rendkívül tetszik nekem az, hogy a háború megvakarja az embereket, és kibújik igazi jellemük, igazi arcukat. Kinek javára, kinek szegényére. A szürke hivatalnokból a hős, a mil-

A Dolomitok országából.

(Utí napló.)

Írta: *Dorsoduro.*

XII.

Beérkeztünk *Schluderbachba*, mely több hotelből s nyaralóból áll. A hotelok közt régebbiek s új modernek. 1836-ban egy szénégető házból alakult az első vendéglő s még az 1869. évi vendégkönyv szerint csak 69 idegen fordult meg itt, hol ma egy napon is száz turista érkezik. Gyönyörű fekvése van, különösen szép a kilátás nyugatra a *Croda Rossa* (3148 m.) és a *Monte Piana* (2325 m.) felé. *Cortina*, a *Platzwiese*, a *Tre Croci* (1808 m.) és a *Misurina* tóhoz (1755 m.) igyekvő turisták mind itt találkoznak, innen indulnak ki nagyobb kirándulásaikra. Most is zsufolvák a szállók; különösen nagy ma a forgalom, valamelyik német *Hochenzollern* herceg is most érkezik kíséretével, valami tiz autó áll meg a *Grand Hotel* előtt, melynek terraszán uzsonnázunk. Szobát nem kaptunk, hát tovább indulunk a 3 km. távoiságnyra levő *Landroba*. Völgynek lefelé kellemes séta után feltűnik a gyönyörű *Drei Zinnen*, majd balra a *Dürrensee*, megkapó malachit-zöld színevel. A hegyek színe is valami festői; a *Cristallo* hómezői, majd a barnás dolomit-tömbök, azután a *Drei Zinnen* izzó vörös színe oly szép, hogy óráig elgyönyörködneknünk. A tó tiszta oldalán van a régi út, melyet már nem járnak, a sok lavina miatt helyezték ide át az utat. A tó tiszta vizében a viték tükröződik oly szépen, hogy ily csendes alkonyatkor azt sem tudja az ember a tükröképektől, hogy hol is kezdődik a víz? Estére beértünk *Londroba*, mely bár egy hírelt előtűnik, hogy

nagy katonai hely, ugylátszik, pár vendéglőből áll, az út mellett kis kápolnával. Persze a katonai erődök — itt mint nagyon közel vagyunk az olasz határhoz — nem kötetnek az orunkra, de hogy vannak valahol, látjuk a sok katonatisztról. A nagy vendéglőben kapunk szobát, de csak a dependencében, a harmadik emeleten, gyönyörű kilátással a környékbeli hegyekre.

1403 m. magasan vagyunk. Jó vacsora után lenyugszunk. *Cortinától* ma 19 kilométert tettünk. Holnap — ha szép idő lesz — *Toblachban* ülünk már vonatra.

Augusztus 20. Vasárnap. Reggelre kelve, a szálloda előtt kis kápolnába sietünk, melynek hangja hivatogatólag cseng. Beülünk a padokba s imádkozunk, mikor azon veszük észre magunkat, hogy e csöpp kápolnába katonák jönnek, a kápolna előtt is katonák sorakoznak; kifelé indulunk, ne legyünk utban. A *Regimentspáter* barátságosan marasztal bennünket. Mondom a sógnornak csak menjünk, legalább négy emberrel több fér be, hiszen összesen huszan jöhetnek be, a többi katonánál kérték. Kimegyünk, a katonákkal szóba állunk, hát magyarok; *Szent István* ünnepére van a magyar bakák részére mise, predikációval.

Indulunk tovább a szép *Ampezzo* völgyben. Én a piktórral előre sietek s mert az *Öreg* nagyon eimaradt a másik fiúval, leülök a kerékvető kőre. Most látom, hogy szemben vagyok egy *Fort*-al, mely tükédróttokkal van körülvéve. Fölöttem 15 méterrel áll egy baka. Előbb farkas szemet nézünk, de nem sokára változik a helyzet. A baka lekappa válláról szuronyos puskáját s reám fogva, kiáltja: „Vorverts!” Látom, hogy nem terefál, hát megyek tovább, intgetve az *öreg*nek, hogy siessenek. A hegyek alatt elhaladva, 20 méteres magasan egy

Fohász.

Megtört lélekkel, alázatos szívvél
Porba hullok előtted, Istenem.
Szent oltárodnál esedezve kérlek,
Csak még egy kissé tartsd meg életem.
Addig, oh, csak addig engedj élni,
Amig miénk lesz a nagy győzelem,
Azután ha kell — *Simeonként* mondom —
Bocsássad el szolgádat, Istenem!

A magyarnak sok, nagyon sok a bűne:
Pártos, széthuzó, dacos, féktelen.
Te jól tudod, hogy ezer éven által
Még bűnhődött már ezért végtelen,
Hónapok óta lankadatlán hűvel
Küzdjük, vívjuk a borzasztó tusát,
Oh, adj szerencsét a magyar *Dávidnak*,
Hogy porba hulljon a nagy *Góliát*.

Erőt, kitartást adj hű véreinknek,
Hogy győzve vihassák a nagy tusát.
Bénítsad karját a sok ellenségnek,
Így védél minket ezer éven át.
A szabadságnak minden ellensége
Összefogott most s lámad ellentűk,
Elhagyottságunk e bús idejében
Esengve kérlek: Uram légy velünk!

Dr. SASKEÓY JÓZSEF.

liomosból a gyáva. A szociáldemokratából a tüzes hazafi, a szájas demagógból a hazával nem törődő úrletember. És a többi. De még a nemzetek is így járnak; olyan nekik a háború, mint a reflektor: megvilágítja rejtett jellemüket.

Azután van valami, aminek különösen örülök. Annak, hogy most végre valahára kiábrándulunk abból az *angolmániból*, melynek oly sokáig rabjai voltunk.

Nem tagadom: sok praktikus dolgot jó volt eltanulnunk az angoltól. (Ámbátor például az *angol bajuszt* már sokkal előbb eltanulhattuk volna saját idehaza levő tőljainktól, mert az angol bajusz tulajdonképpen tői bajusz.)

Hanem az a maniakus utánzásra mindenek, ami angol, az a nemzetietlen rajongás az angol szokások és áruk iránt, ami nálunk dult, már förtelmes volt.

Sohasem néztem jó szemmel azt az angol mániát. Az angol jellem sohasem imponált nekem. S határozottan ellenszenvenessé vált az angol tavalyi maitai utam alkalmával a Carpathián. Akkor győződtem meg igazán az angol legjellemzőbb tulajdonságáról, a nemzeti gőgről. A Cunard Line ugyanis a magyar kormányval kötött szerződés szerint ezrével szállította a kívándorló és kéjtudó magyarokat és egyéb nemzetiségeket. De azért a hajoin minden angol volt. Az I. osztály étkezőjében például aki nem tudott angolul, az csak jelekkel érintkezhetett a személyzettel, valamint a hajó egyéb személyzetével. Annyi figyelemmel sem voltak az utasok iránt, akiknek jó pénzeit zsebre rakták, hogy legalább egy németül beszélő pincért alkalmaztak volna. A főlirasok majdnem kizárólag angolok. Különbösen tudvalevőleg mindenütt az az elvük, hogy aki velük érintkezni bátorodik, az tanuljon meg angolul.

S az az angol nyelv! Szintén igazi tükre az ő angol gögijüknek. Csupa gögből nem akarják egyszerűsíteni, logikusabbá tenni a helyesírásukat, amelyet ők maguk sem tudnak talán soha tökéletesen megtanulni. (Vajjon hogyan tanítják iskoláiban?) Csupa gögből egy ejtik ki szavaikat, hogy ember legyen, aki egy tisztességes magánhangzót ép fülével is kivessen a hanghabarekjukból. Van akárhány szavuk, amelyből egyetlen egy betűt sem mondanak ki úgy, ahogy írják. Logikáról szó sem lehet benne. A hangzásáról meg mindnyájan tudjuk, hogy (tréfán kívül) a kutyugatáshoz és kutyamormogáshoz egy „művelt” nyelv sem hasonlít jobban, mint az angol.

No és a szokásaik? Egyik maitai tárcámban megemlítettem kettőt, ami legjellemzőbb rájuk és az azokra, akik oly lelkesséssel utánózták az angol szokásokat. T. i. 1) az angol illemszabályok szerint az almát késsel villával kell hámozni és

enni, hogy valamiképp a kezünkkel hozzá ne érjünk; ellenben a spárgát az ujainkkal kell kiragadnunk a tányérból és úgy leeregetnünk a számba, mint az olasz sittyó a makarónit. 2) A Carpathián velünk utazott némely angol urak rendkívüli gondot fordítottak arra, hogy az étkezéshez dresszbe öltözzenek át; de ebéd után a dohányzó szalonban hangosan fűtörészttek és zavarták ezzel a társalgást, és a diványokon végigdülve fölrakták a lábukat az asztalra. Hangos megjegyzéseink egy csöppet sem zavarták őket ebben.

Az angol hajószisztek előkelő angol göggyel néztek le minden utast, aki nem angol.

Az angol divat rettentő sulyal nehezedett a világra úgy szokásokban, mint kereskedelmi téren. Az angolszöveg igaz, hogy nagyszerű, de épp oly nagyszerű tudunk volna mi is előállítani, ha ugyan akadt volna magyar ur, (nagy ur), aki nem szegelte volna magyar iparterméket viselni becses porhüvelyén. Amint akármilyen árucikkre ráírták vagy ráfógták, hogy angol, azonnal rajongott érte a publikum.

Tisztelet publikum, remélem, most alaposan kiábrándultál rajongással utánzótt és hizlalt angoljaidból?!

A vallás, Isten — mostanában sokat emlegetett két szó a sajtóban. Hat igaz is; ha a rim el is romlik, de tény: qui nescit orare, pergit in bellum. Nagyszerű megtérések azt hiszem napirenden vannak a csataterén. Gyónások 10—20—30 esztendő múltán. Imádságok és fohások olyan ajkáról és szívekből, melyek régesrég elszórtak attól.

Egy a sok közül (saját elbeszélése nyomán): Orvos az illető, most persze katonavörös. A szerb harctéren egy házban tartózkodik sebesültjeivel és a tábori lelkésszel. A szerbek főfedezik a házat, és kezd hullni rá a srápnel, lyuggatja a falakat és a tetőt.

Borzalom és halálfelelem kezd uralkodni, segítség sehonnán. Egész éjjel így tart a srápnelés. Az orvos nem vállalásos férfi. És hajnal felé odatérdel a tábori pap elé:

— Péter, gyóntasson meg.

A srápnelés baj nélkül véget ért hajnalra. ... A sajtóban kezdik Isten évert nagy I-vel írni.

Nem érdekes és jellemző-e? A hadviselő és fészkelődő államok közül ezeknek történeimében fordul elő király- és királynegyilkolás: Szerbia, Angolország, Franciaország, Oroszország és Portugália.

Kertész Kálmán.

Kis pásztorfiu jódierozik nagy kedvvel, messziről felel neki egyik hegyoldalról egy másik fiu. Hallgatjuk őket. Annnyira tetszik, hogy intek emennek pár cigarettát mutatva a kezében. Észnélkül csuszlik le a majdnem fal egyenes szikla oldalán; a hajunk szála is égnek mered, hogy a gyerek kitöri a nyakát, de semmi baja sem lett. Hálálkódva köszöni a kis német a füstölmi valót s mi nevetve megyünk tovább. Öt perc múlva szalad utánunk a másik, tenyerét nyujtva. Ez a kis szemtelen már olasz persze, illetve latin. (Említettem többször a latinokat, ez etruszk ivadékokat.) Csakhamar elérjük a Toblachert seet, melynek épp'oly csodás a színe, mint a Dürrensee-e.

Gyönyörű fenyves-erdő közt megyünk. Ez a stratégiailag s kereskedelmileg oly fontos ut 1830-ban épült s Landrótól 203 méterrel száll lefelé, de alig észrevehetően. A Rienz néha szakadékokat alkot, de általában bájós, kedves ez az út, össze sem hasonlítható a Dolomiten-strasse megtett vad részeivel. Oly szép a hely, hogy eihataroztuk, hogy itt ebédelünk, a tő partján, majd csónakázunk a gyönyörű tavon. Azután megebédeltünk a Hotel Toblach-er-See-nek a tő felé nyíló terrasán. Nagyon jól éreztük magunkat, de „Nec hic semper hora secunda” borul az ég, siessünk végélcünk, Toblach felé, hoi delután uzsonna tájban első utunk a postára vezetett, ott várjuk szeretteink poste restante leveleit. Landrótól 11 kilométert tettünk csak ma, nagy pihenőkkel. Időnk is volt még, szinte sajnáltuk, hogy utunk végére értünk, hát begyalogoltunk a vagy 2 kilométernyire fekvő Toblach faluba, hoi megnéztük a templomot érdekes, különálló tornyával, majd a temetőt, hoi régi sírok közt találtunk egy sírkövet egy középkori lovag képevel; a monda szerint mint bíró egy fogolyról megfedeztetett, ki éhhalált halt.

Mikor ezt megtudta, vezeklésül a szent földre zarándokolt, nyakában a fogoly láncával, bilincseivel. Sőt ezeket élte végeig hordta s azzal temette is el magát.

Este visszatérve az állomásra (utközben elmentünk a 13. századból eredő kálvária képek mellett) még egyszer körül hordoztuk tekintetünket az isteni vidéken, azután 8 órakor felszálltunk már szakadó esőben megint a gyorsvonatra. Szababattyanón át másnap féltenegykor értem Balatonkenesére, nagy öröme renyeimnek. Meg egyet: egész utunkon madarat — a Birchabrucki papagályt kivéve — nem láttunk. Sas-félek nem közelítik meg az embert; énekes madaraknak meg veréb-féléknek meg hire-hamva sincs a Dolomitok közt. 1458 kilométer volt összes utunk, ebből 143 kilométert gyalogoltunk, eltekintve attól a kis schwindlított, az ominibuson. Az időt eltaláltuk; majdnem mindig derült, napfényes idővel jártunk. S haza értünk Isten segítségével szerencsésen, egy testet-leiket üdítő gyönyörűséges ut után, melyre mindig örömmel fogok visszaemlékezni. Köszönöm az olvasónak, hogy végig kísért utamon, azon az uton, melyet minden a természet után érdeklődőnek, a szép iránt lelkésedőnek, a jó, vállalásos nép kedvelőjének, s a turistaság hívének, mint elmulasztathatlan programot jelölök meg. Leljenek benne oly gyönyörűséget, mint leitem én! (Vége.)

GONDOLATOK.

A népért, nem a népszerűségért; a nép javára, nem a nép kedvére kell cselekedni.

A jó kormányzáshoz bölcsesség és erkölcsi méltóság kívánatik.

A hadi kölcsön jegyzése.

A magyar hadi kölcsön jegyzése előreláthatólag a jövő héten kezdődik. A jegyzés határideje egy hétre terjed. Egy 100 koronás névértékű kötvényért be kell fizetni 97.50 koronát. Az állam 6%-os kamatot fizet f. é. november 1-től számítva. Hogy kisemberek is joggal vehessenek, lehetővé tesszik 50 koronás névértékű kötvények jegyzését is. Sőt, ha az osztrák postatakarékpénztár is *Járadék-takarékpénztár* alapít, 25 koronás jegyzések is történhetnek.

Ha az aláíró a kötvényt zárolja, vagyis kötelezi magát, hogy a kötvényen öt évig túl nem ad, az állam hat év elmúltával a kötvényt teljes névértékben beváltja. Minden 100 koronás kötvényre az osztrák-magyar jegybank 75% kölcsönt ad. Eszerint 1000 koronás névértékű kötvényhez, amelyre csak 975 korona lesz befizetve, 225 koróna készpénzre van szükség, mert a többi lombard-kölcsönrel megszerezhető.

A fennálló rendelkezések szerint a hadi kölcsön jegyzésére, illetve az erre történő befizetésekre igénybevehető az 1914. évi augusztus 1-je előtt betéti könyvre, avagy folyószámlára elhelyezett, egyébként moratórium alá eső betétek is. A *pénztintéti betétek tehát korlátlanul felhasználhatók lesznek* — még pedig egyszerű átutalás útján — a hadi kölcsönben való részvételre, de *természetesen csupán a felmondási idő betartásával*. Erre való tekintettel kívánatos, hogy a jegyezni akarók *már most gondoskodjanak a pénztintéteknél elhelyezett amaz összegek felmondásáról, amelyeket a hadi kölcsön jegyzésére óhajtanak fordítani*. A jegyzett összeget nem kell okvetlenül az aláíráskor befizetni, mert a kölcsön-kibocsátási tervezet gondoskodik *kedvezményes módokról* is. E szerint, amennyiben a jegyzett összeg 10%-a az aláíráskor biztosítékképpen letétetik, a befizetés részletekben is történhetik. *Az első részlet, a jegyzett összeg 2%-a befizethető egy hónap múlva is, a fennmaradó rész két részletben 10—15 napi időközökben fizetendő be*. Ezzel lehetővé válik, hogy a jegyzésre csupán felmondással kivethető betéteket is rendszerint akadálytalanul felhasználhassák. Ha a felmondási idő a részletbefizetésekre megállapított időtartamnál is hosszabb és a pénztintézet a felmondási idő betartásához ragaszkodik, így esetekben *nagyobb pénztintézetünk a betéti könyvekképre előreláthatólag előleget folyósítanak a kölcsön jegyezhetése céljából*.

Sőt a kölcsön-tervezet abban az esetben is alkalmas módon segít, ha a jegyezni szándékozó egyén a részletfizetés időpontjában sem rendelkezik a szükséges összeggel. Ebben az esetben az Osztrák és Magyar Bank már a részletfizetésről kiállított ideiglenes elismervényekre is ad az érték 75%-áig 5%-os előlegkölcsönt, ha ezt az összeget a felvevő a jegyzett összeg esedékes részletére szánta. A jegyzett összeg 40%-áról szóló befizetési elismervényre az aláíró megkaphatja a befizetett összeg 75%-át s ez az összeg már fedezi a visszamaradt 60%-nak első részletét, a 30%-os befizetést. Ennek a második részletnek befizetéséről szóló ideiglenes elismervényre ugyan csak 75% kölcsön szerezhető, amellyel ki lehet egyenlíteni az utolsó részletet. A kedvezményes fizetésre jegyzett 100 koronás névértékű kötvény ára 98 korona, tehát 50 fillérrel drágább az egyszerűre kifizetett kötvények aránál.

Esküdtszéki tárgyalások.

Ötödik nap.

Pénzt vagy életet. A legújabb kornak a szociális eszmék korának legjellegzetesebb megnyilvánulása az, hogy mindenki tulértékelt magát. Kis „mit ugrász” emberké az hiszik, hogy náluk nélkül bizonyára a föld is abbagagná a forgását. Ezt minden társadalmi osztályban felfedezték, aki nyitott szemmel jár a világon. Ilyen tudatos ember Geipli Gyula péksegéd is. Nem akart fegyelmet ismerni s emiatt elbocsájtotta Szia Ferenc hajmáskéri pékmester. A felmondási időre természetesen díjat nem fizetett. Ez rettentően bántotta a kötelességteljesítés nélkül önzetesen segéd urat s minthogy a törvényes út nem juttatta volna a kívánt pénzhez, gondolt egy merészet és nagyot; éjjel álarc alatt fedetten, revolverrel ment le a pék lakásába olyankor amikor az a kemencéknél dol-

gzott. A megijedt Sztánéra revolvért fogott és a kasszakulcsokat követelte. Sztáné a csengőt megnyomta s míg beszélt a rablóval, az alatt jöttek a mester és a segédek s rablónk gyorsan kerekelt oldott. A tárgyaláson váltig tagadott és alibivel védekezett. Az esküdtek nem hittek neki. Erre a reményteljes ifju belenyugodott a 6 hónapi börtönbe.

Hatodik nap.

Egy rossz helyi szokás alkonya. Egy vidéki lapszerkesztőnek a fiát korcsmai verekedésért megbüntette a szolgabíró. Súlyosabban büntette, mint az ellenfelét, mert a kezdeményező ő volt. A szerkesztő apa e miatt két cikkben is igen csúnyán megtámadta és megrágalmazta a szolgabíró. A rágalomról a tárgyaláson maga nyilatkozta ki, hogy alaptalanok. Büntetés — minthogy nem első — 3 hónapi fogház és 400 korona. Morál: az újság csak a tárgyilagos kritikát bírja el. — Az ítélet még nem jogerős.

Hetedik és nyolcadik nap.

Az uri passzió. Régente volt egy szólasmondás, mely szerint, ha a paraszt tyukot eszik, akkor vagy a paraszt beteg, vagy a tyuk volt az. Azóta sokat változott a világ. Ma a paraszt jobban el, mint a tanult ember. Sőt hovatovább a vadászberleteket is ő szerzi meg. A vadászás pedig a legtöbb emberre olyan, mint a mákony szivás: ha egyszer megkóstolta, nem tudja abbahagyni. Schokk György tési gazda is, megkóstolta és többet nem tudta abbahagyni a vadászatot, de a korcsmát sem. Pedig a doktor mind a kettőt tiltotta, mert gyomorvérzéses embernek, mint Schokk György, mindkettő életveszélyes. Schokk György ennek dacára még újabb 6 évre kibérelte a vadászatot. Emiatt házas fia, a jóra való 22 éves Gyula szót emelt. Ez ékelen haragot fakasztott az apában. Hogy mer neki valaki szólni: Előbb gereblyét, majd favillát, végre vasvillát emelt fiára. De az mindig lefegyverezte őt és kártért előle. Erre beszaladt a szobába. Kihozta vadászfegyverét, amelyvel előtte való nap is özet lőtt. És a szalmakazalba elbujt fiát egyetlen lövéssel megölte.

Az esküdtek igazmondása alapján 5 évi fegyházat kapott. Sokalja. Tehát felebezzett.

Kilencedik nap.

A balga férj. A házasság első évében egy bizonyos dolgot egész határozottsággal meg lehet állapítani abból, ha a menyecske tulságosan nyelves kezd lenni. Okos ember ilyenkor örül. És — koma után néz. Az olyan ember aki nem lát tovább az orránál, az megharagszik a nyelveskedés miatt, sőt ha szokatlanul éies a nyelv, akkor puskát is ragad, mint a kenesei Deák Ferenc, aki tehetetlen dühében söretes puskával rá is lőtt a szegény asszonyra. Meg is sebezte! A balga! Ahelyett, hogy csökkai nemította volna el, majd nem örökre elnémította.

A bíróság 1 hónapi fogházra és 10 K pénzbüntetésre ítélte, de a büntetés végrehajtását 3 évre felfüggesztette. Ez azt jelenti, hogy 3 évig vigyázni kell a férjnek, mert ha valamit tesz, akkor le kell ülni az egy hónapot.

Jó ez a három év. Az alatt már típeg is és gagyog is az, aki miatt ez a nagy csete-paté történt. Akkor aztán mondhatja Deák Ferenc, aki a hazának nem bölcsé:

— Jaj, de számár voltam!

Tizedik nap.

Angyalcsinálás. Egy megfoltott kis leány. Szülés után, vagy szülés alatt. Tanu csak a jó Isten volt. Az anya azt mondja, hogy nem emlékszik semmire. Az orvos azt mondja, hogy a nagy fájdalmak közepett nincs kizárva egy görcsös, öntudatlan szorítás. Az ügyész elejtette a vádat. A bíróság megszüntette az eljárást.

Ha a hadbavonult apa megjön, nincs gyereke!

Egyházmegyei adományok a hadsegélyző hivatal részére.

— Második közlemény. —

Balatonberény: Sz. Antal persely 82'60 kor., Frászt Endre plébános 20 kor., hívek adománya 17'40 kor. Összesen 120 kor.

Balatoncsicsó: Kasza Vilmós plébános 10 kor.

Bárcs: 24 kor.

Berzence: 48 kor.

Borzavár: Szilágyi Jenő lelkész 20'75 kor., a borzavári hívek 8'25 kor., Holczinger József, Balázs Mihályné 5—5 kor., Kukoda János alsó 4 kor., Vajda József 1 korona. Összesen 44 kor.

Bőszénfa: Farkas György pléb. 50 kor. Gyűjtés 50 kor. Összesen 100 kor.

Bucsunzentlászó: 10 kor.

Buzsák: Plachner László plébános 50 kor., buzsági hívek 13'60 kor., táskai hívek 10'40 kor., dr. Kozma Kálmán káplán 3 kor. Összesen 77 kor.

Csabrendek: Tólos Ede lelkész 5 kor., Molnár Ernő káplán 3 kor. Összesen 8 kor.

Csátár: Hívek adománya 70 korona, Horváth Elek káplán 30 kor., Kauzli Gyula lelkész 10 kor. Összesen 110 kor.

Csácsbózsok: Hívek adománya 23 kor.

Csákány: Bereczk Ferencz, Ráth Gyula lelkész 5—5 kor., Páhi Ödönné, Szabó József 2—2 kor., Horváth József, Kocsis János, Sánta József, Tóth József, Varga György, Szeles Anna, Pandur Mihályné, Bereczk Józsefné, Darabos János, Kovács Ferencz, Nagy Józsefné, Varga Sándor, Simon Györgyné, Domók István, Kispál István, Milkovics Jánosné, Soós János, Varga József 1—1 kor., Horváth József 80 fillér, Takács Ferencz 60 fill., Pintér Józsefné, Gőnczöl Györgyné 40—40 fill. Összesen 33 kor. 20 fill.

Csót: 12 kor.

Csököly: 76 kor. 80 fill.

Dabrony: Hívek 25 kor., Rác Ferencz plébános 20 kor. Összesen 45 kor.

Devecser: Hívek 70 kor.

Enying: Gyűjtés 11'82 kor., Templompénztár, Bendekovics Adolf plébános 20—20 kor., Szabó József káplán 10 kor. Összesen 61 kor. 82 fill.

Felsőszék: Hívek 5'60 kor., Horváth Tivadar plébános 5 kor., Szabó Lajos káplán 3 kor. Összesen 13 kor. 60 fill.

Felsőörs: Vurglich Agoston prépost-plébános 100 kor., Padányi Sándor káplán 10 kor. Összesen 110 kor.

Fokszabadi: Hívek 25'48 kor., Zárjeczky Viktor plébános, Mózes József 10—10 kor., Nagy József 3 kor., Pigner Józsefné, Vincze Ferencz, Gilicze Vincze 1—1 kor. Összesen 51 kor. 48 fill.

Gadány: Hívek adománya 58 korona, Sebestyén József plébános 20 kor. Összesen 78 kor.

Galambok: 102 kor.

Gamás: 44 kor. 90 fill.

Gelse: Kreutzer Dezső plébános 50 kor., Ipsics István káplán 5 kor. Összesen 55 kor.

Gesztli: Tomka Géza plébános 10 kor.

Gyékényes: Koronczy István plébános 50 kor.

Görgeleg: Rák Endre plébános 20 kor.

Hajmáskér: Vachtler János plébános 60 kor.

Háromfa: Bánfi József plébános 40 kor.

Hetes: Hajós Gábor plébános 30 kor., templomi gyűjtésből 11'87 kor., Vörös György (Juta), N. N. 5—5 kor., Vörös József (Juta) 4 kor., Gyura Vendel (Juta) 1 kor. Összesen 56 kor. 87 fill.

Megnyugtatósul. Illetékes helyről kérték fel lapunkat az alábbiak közlésére. Galíciai visszavonulásunkat a végleges sikert biztosítani hivatott stratégiai okokból teljesen önként határoztuk el és az ellenség megverése után zavartalanul hajtottuk végre. Az orosz sereg csak távolról kísérté csapatainkat. A harcok egyelőre szünetelnek. A kárpáti szorosokat megerősítettük, bizalommal és reménnyel várhatjuk a küszöbön álló eseményeket.

H I R E K.

Karácsonyi ajándékot katonáinknak!

Édes karácsony, mosolyogj felénk szépséges, szelid arcoddal! Ébressz szívünkben gyöngédséget, hogy főséges, nagy értelme lehessen előttünk a te szent jelentőségéből felénk áradó szeretetnek! Mert te a szeretet ünnepe vagy. Mosolyodra a köszívben is megrezdül az emberiség hurja, az érzékellen hideg szív is felmelegszik a jötevés, az örömszerzés kedves gondolatára... Mert bőséges és áldozatra hívó a krisztusi szeretet, mely a karácsonyi szent éjjelben Istennek dicsőségéről, a jó embernek békeségről zengett glóriás angyalsereg karénekeiben. Ez az édes szeretet — mely Jézus születésnapján ragyogóbbá teszi a paloták termét, enyhületesebbé, bizakodóbbá, megnyugvásban és hitben erősebbé a kunyhós emberek szűkös életét — szálljon előtte a szép karácsonyestnek s buzdítson bennünket adakozásra a harcmezők hős bajnokai iránt. Haza néző tekinthetjük hazavágyó sóhajtasuk legyen a karácsony felénk nyújtott örökzöld faja. Aggasszunk reá ajándékot, szeretettel ragyogó sok kedves apróságot. Tetejébe aranyos levelet helyezzünk s ez vigye el nekik az édes otthonnak csókos üzenetét, a róluk való szünetlen emlékezésnek kedves hírét, az egész magyar hazának háláját, szeretetét... Adakozzunk erre a szép, nemes célra! Az adományt szívesen közzvetjük.

— **A vármegyéről.** A közigazgatási bizottság f. hó 10-én rendes ülését tartotta. Ebben az ülésben elhatározta, hogy feliratot intéz a kereskedelmi miniszterhez, melyben kérélmézi, hogy állítsa vissza a háborúelőtti vonatösszekötést a veszprémi csatlakozásokban. Nevezetesen kérte a Czelidömök felé Jutasról reggel félnyolckor induló és Czelidömökről Jutasra este félkilenckor visszaterő, továbbá Győr felé délután 5 órakor induló és onnan este háromnegyed kilenckor Jutasra érkező, valamint a Pápa—Bánhida között régebben közlekedett vonatpárok visszaállítását. Ha a kérésnek helyet adnak, a veszprémi régi forgalom újra helyreáll.

— **Kitüntetés.** Király Ófelsége Pally Miklós tábori lelkészt az ellenséggel szemben tanúsított kiváló szolgálataért (elismerésben részesítette).

— **Adományok.** A veszprémvárosi nyilvános jellegű kórházban ápolt harctéri sebesült katonák részére a következő adományok érkeztek be: Veszprémi szikvizgyár r.-árs. 20 üveg szikviz, Vörös Jolán 6 törülköző, özv. Frickné (Felsőörs) tépés. A nemes szívű adakozóknak hálás köszönetét fejezi ki a kórház igazgatósága.

— **A várpalotai küldöttség.** Annak idején megittuk, hogy Várpalota közbnsége Koller Sándor alispánunkat diszpolgárrá választotta. A diszpolgári oklevélet egy küldöttség november 5-én adta át a kitüntetettnek az alispáni hivataiban. A község elismerő háláját Berky József főjegyző tolmácsolta kedves, meleg szavakkal. Koller Sándor ismételten megköszönte a kitüntetést s a küldöttség tagjait délben megvendégelte uri asztalánál.

— **Aranyat vasért.** Hunkár Dénesné ömeltőségéhez az „Augusta-gyorssegélyalap” javára a következők adakoztak: **Páparól:** Dr. Rechnitz Edéné 10 K, dr. Rosenthal N. 6 K, Kriszt Jenő 10 K, Gyurátz Ferenc 50 K, Krausz Józsefné, Belák Lajosné, Hortig Sándorné, Faa Mihályne, N. L. ur, L—k, dr. Kövi Józsefné, Hoffstädter Dezső, Stankovics Géza, dr. Molnár Imréné, Vlaszati Janosné, Bors István, Kluge Alice, Pelargus Jánosné, özv. Horváth Károlyne 10—10 K; Antal Gézáné 25 K, dr. Ostermann Gyula 21 K, Révész Arnoldé 2 K,

Révész Arnold, X. X. ur, Y ur, Somogyi Vilma, Szakács Dánielné, Kluge Margit, Kluge Irma, Köncz Sándorné, özv. Takács Ferencné, Turchányi Samuné, Porkoláb Gyuláné, Németh Imréné, Schmidt-mayer Mórincz 5—5 K; Szűcs Gyula 3 K, Steiner Ignác 1 K, Gyurácz Ferenc 20 K, Bartakovics Mária 2 K, Szabó Gézáné 2 K, Horváth Károlyné 40 f., Kovács Mariska 40 f., Kluge Gyula 2 K, Ruttay N. 1 K, özv. Mészáros Sándorné, Nagy Irén, Schörensén. Beláné 2—2 K; Zakocs István 3 K, Pickel Emilia 1 K, Meinhardt T. 3 K, Németh Ignác, Vincze Sándorné 2—2 K; Szente Józsefné, Molnár Annus, Molnár Juliska 3—3 K; Horváth Dánielné, Illés Terus, N. N. 2—2 K, Kovács Jánosné 40 f., Magdics Erzs 3 K. — Zirc-vidéki Takarékpénztár (Zirc) 30 K, dr. Kemény Pál és neje (Zirc) 20 K, Kormendy Beláné (Zirc) 1 karkötő, Hollitscher Károlyné (Csetény) 1 aranyérme, Tormássy Gyuláné (Balatonarács) 1 gyűrű.

— **A kereskedelmi miniszter vármegyéknek.** A kereskedelemügyi miniszter 30 ezer koronát utalványozott a vármegye uti alapja részére, hogy ebből az összegből kifizethessék azokat a szükséges utépítési munkálatokat, melyek eddig folyamatban voltak. Ebből fedezték többek között a zirc-bakonybéli ut vasbeton hidjainak és a zirzi járásban néhány vízáteresztőnek építési költségeit.

— **Adomány katonáink karácsonyfájára.** Az emberszeretet nemcsak ösztönző, hanem találékony is. Nincs a jöttének alkalmas pillanata, mely elsurranhatna előtte. *Benacsék* Belsi is az ily melegszívű emberek közé tartozik. Halottak estéjén a családi kegyelet áldozatát váltotta meg pénzzel a hadbavonult katonák családjai javára, most meg kis gyermekei karácsonyi játékaát kevesbiti meg 20 koronával, melyet hozzánk küldött, hogy juttassuk el a katonák karácsonyfájára. Igazán megható gondolat. A kicsinyek szívetük így rajzolja be a haza gyönyörű képet s így éberszít fel a hősi küzdelem bámulatában erősödő gyermeki lélekben a haza iránt való köteleltségérzetet. Igazán méltó a követésre. Bár csak sokan követnek!

— **Villanyvilágítás.** Dr. Komjáthy László polgármester a legutóbbi városi közgyűlésen megnyugtató kijelentést tett villamostelepünk áramszolgáltatásáról. A városi hatóság ugyanis megbízható cégeköt kapott ajánlatot nyersolaj szállításra s e szerint a cég részére a szükséges olajmennyiséget biztosíthatja. Ennek a figyelmes eljárásnak már is megvan a kedvező eredménye iparosainkra nézve. Az ipari áramot t. i. a cég most már d. u. 1 órátot kezdve szolgáltatja.

— **Sorozatbizottság.** A Veszprémben f. hó 16-án kezdődő népfőlkelői bemutató szemlén a katonai bizottság tagjai lesznek Nagy László őrnagy, *Pollacsek* Zoltán hadnagy, dr. *Weiner* David főorvos.

— **A város hadi kölcsönjegyzése.** Dr. Komjáthy László polgármester nov. 12-én közgyűlésre hívta össze a városi képviselőtestület tagjait. A közgyűlés érdemleges tárgya a nemzeti kölcsön jegyzése volt. Városunk tisztviselői azt az ajánlatot tették, hogy az ő nyugdíjalapjukból Veszprém város 100 ezer korona hadikölcsönt jegyezzen. A nyugdíj-, majd az állandó választmány behatárol mériegelte az ajánlatot s azt a javaslatot terjesztette a közgyűlés elé, hogy a város a városi tisztviselők nyugdíjalapjából 75 ezer koronát jegyezzen. Polgármester előterjesztésére a közgyűlés ehhez a javaslatához egyhangulag hozzájárult. *Tisztartó* Sándor ezt az ajánlatot keveslte. Véleménye szerint a város kezelésében több olyan alapítvány van, amely állandóan le van kötve s csak a kamatoktól fordítják megjelölt célokra. A kamatokban részesedő intézmények, segélyek csak nyernének a 6%-os kamatoztatással, viszont pedig a város azzal, ha ezeknek az alapoknak legalább felét az új járadékkölcsönbe fekteti, a legszentebb cél: a haza java érdekében hozna alkalmas időben kockázattal nem járó áldozatot. Most nem azt kell néznünk, hogy helybeli pénzintézeteink betétei talán néhány százezerrel megapadnak, hisz eddigéig elég bőven szaporodott a tartalékalap a részvénytökekre javára, hanem azt, hogy a nagy nemzeti küzdelemben városunk is régi szép tradíciójához méltóan helyt álljon. A polgármester felszólalására azonban — mely a pénzintézetek védelmét a közönség érdekeivel hozta kapcsolatba — a közgyűlés *Tisztartó* Sándor indítványát mellőzte. Itt említtük meg, hogy a Veszprémi Takarékpénztár, mint mai lapunkban közölt felhívása is bizonyítja, nemcsak nem félti és sajnálja hatalmas betéteit, hanem kijelenti, hogy a nemzeti kölcsön jegyzését

a betétekből szívesen közvetíti. Olyan pénzintézet, melynek központi tradíciói vannak s melynek céljai az ország közgazdasági s kulturális fejlődésével egy nyomon haladnak, a mostani nemzeti küzdelemben másképen nem is cselekedhet. Amikor Szeged város árvaszéke 300 ezer, Vasvármegye árvaszéke egy millió koronát fordított hadikölcsönre, nem a takarékok feje fájt nekik, hanem a szívük mozdult meg. A veszprémi takarékok sem fogják megtámadni az apró adókat azért, ha néhány száz-ezer betétet felmondanak a hadi kölcsön céljaira... Eppen azért a város is, a megye is minél nagyobb kölcsönrel szerepelhetnek a nemzet javára induló hitelműveletben.

— **Népfőlkelő bemutató szemléje.** A 24—36 éves népfőlkelői bemutatása vármegyénkben folyó hó 16-án kezdődik a veszprémvárosi népfőlkelői sorozásával. *Pápa* város népfőlkelői november 28-án és 30-án jelentkeznek Veszprémben. A veszprémi járásbeli népfőlkelői bemutató szemléjét az alábbi napokban tartják meg körjegyzőségi csoportokban: December 7-én Balatonalmádi (21 népf.), Gyulafirátót és Kádárta (60), Ősi (64), Őskü (55), Peremarton (30) Dec. 9-én: Szentgál (143). Szentkirályszabadja (71), Tótvázyony (67), Dec. 10-én: Várpalota (153), Vörösberény (34), Berhida (62). Dec. 11-én: Hajmáskér (60), Herend (56), Litér (26), Menceshely (52), Nagyvázyony (91), Dec. 12-én: Nemesvámos (74), Papkeszi (60), Városlőd (80). Erre a szemlére Veszprémből 445, Páparól 682, a pápai járásból 1467, veszprémi járásból 1164, a devecseri járásból 1335, a zirzi járásból 1527 s az enyingi járásból 1527 népfőlkelő jelentkezik.

— **A sümegi Oltáregylet.** Kellemes hírből számolhatunk be arról, hogyan teljesítik vallásos egyesületeink most a háború idején hazafias köteleltségeket. A veszprémi Oltáregylet működéséhez hasonlóan dolgoznak az egyházmegye területén levő többi egyesületek is. Jelen alkalommal a sümegi Oltáregylet tevékenységét mutatjuk be. Ez az egyesület tagjai körében gyűjtést indított a katonák részére készítenő ruhaanyagok beszerzésére. A befolyt összegben szerzett anyagot feldolgozva, a következőket adta hadi célokra: 53 drb hősapkát, 14 drb hasmelegítőt, 10 pár térdvédőt, 6 pár ermelegítőt. Ezenkívül a megebesült és betegség miatt hazajött katonáknak is adott téli ruhát. Az egyesület kézimunkáját imádsággal párosítja. Minden vasárnap délután közös imaórát tartanak fegyvereink győzelméért.

— **A gabona maximális ára.** Szinte már unottá lesz talán ennek a címnek olvasása. De mert vitális érdekeket érint, a kérdést felszinen kell tartani. Nyomasztó súlyát mindnyájan érezzük s a vezető körök mindéddig nem tettek annyit, hogy a folytonos áremelkedést megszüntessék volna. Ez okból Veszprémvármegye közgazdasági bizottsága felirt a magyar királyi kormányhoz, hogy a gabona legmagasabb árát állapítsa meg.

— **Hadifoglyok.** A 36. számú veszteségjelentés vármegyénköt következő 31. honvédegylogezedrebeli népfőlkelőket tünteti ki, mint hadifoglyokat: *Benacsik* Bálint gyalogos Szentgál, *Brazsil* Gyula tizedes Veszprém, *Cseh* József gyalogos Fokszabadi, *Csermák* II. János Veszprém, *Csucs* Károly szakaszvezető Veszprém, *Dailos* Sándor gyalogos Nemesvámos, *Eszes* Sándor gyalogos Papkeszi, *Figuti* Pál gyalogos Veszprém, *Fodor* Kálmán szakaszvezető Veszprém, *Frank* János övezető Enying, *Füst* Lajos tizedes Kádárta, *Hortoványi* Kálmán gyalogos Veszprém, *Jánoki* Márton gyalogos Veszprém, *Kövesi* Ignác gy. Veszprém.

— **Zákány.** Még augusztusban összegyűlt az itthonmaradottak segítségére 500 korona. A körjegyzőség felhívására a hölgyek gyűjtöttek. Majd a plébános összegyűjtött 288 koronát pamutra és flanelra; ebből készült 144 hasmelegítő, 55 pár kapca, 156 hősapka, 44 pár csuklódvédő; továbbá 14 ing, 7 alsónadrág, 32 vánkös és külön huzat, 12 lepedő, 13 törülköző, 6 zsebkendő, 5 drb nagy vadprém, *Koszorumegegyezés* címén 25 kor., katonák imakönyvére 5 korona, aranyt vasért 1 arany-medillon, 1 aranygyűrű. — *Zichy* Ödön gróf kastélyában 10 sebesült ápolnak. A grófné mint, tanult ápolónő maga büszkodik elsősorban.

— **A Népszövetség erősödése.** A külsővati plébániában csak most nem reg megalakult kath. Népszövetség örvendetesen gyarapodik. U. is a kezdetben csak kis mustármag oda fejlődött, hogy ma már körülbelül 200 katolikus család táplálkozik a kath. Népszövetség felvilágosító, boldogító eszméiből.

— **Emléktábla a hősöknek.** A külsővati róm. kath. hitközség a plébános indítványára elhatározta, hogy fekete márványemléket állíttat fel a templom szentélyének falában, melyre arany betűkkel véseti fel és örökíti meg ezen plébániabeli hősök neveit, kik meghaltak a harcúeren a szent magyar hazáért. Szembetűnő helyre helyezetteti az emléktáblát, hogy lássák és tudják a megmaradottak és a késő utódok, kik az ő vértanúk, kik haltak meg értük, kikért kell mindenkor imádkozniok. Az indítvány annyira tetszett a híveknek, hogy *Barthodiszky* Emil kurjai bíró, külsővati földbírtokos egymaga vállalta az összes költségeket.

— **Közúti költségvetés** Veszprémvármegye 1915. évi közúti költségvetését nem régebben terjesztették fel jóváhagyás végett a kereskedelmi miniszterhez. A költségvetésben az összes bevételek 405000 koronával és a kiadások is ugyanilyen összegben vannak előirányozva. Ebben benne foglaltatik a 75 ezer korona államszegegyis, mely összegből 15 ezer koronát az utasok kapnak családi pótlék címén, a megmaradó 60 ezer koronát hitepítésre fordítják.

— **Kaposvári tartalékos hadnagy orosz fogságban.** *Bendly* Artur budapesti központi adófelügyelői számvizsgáló, ki Veszprémmegyében, Kertán született és gyermekeivel ott töltötte, mint tartalékos hadnagy Lublin alatt harcolt a 101. népfőlkelő gyalogdandárban. Kaposváron lakó szülei aug. közepé óta nem kaptak hírt felőle. Többfelé intézett tudakozódások után a napokban *Bendly* József pénzügyigazgatási hivatalnok Bukarestből az ottani bankigazgatótól levelet kapott, melyben arról értesít, hogy Oroszországból hírt kapott arról, hogy Artur fia szept. 7-én Chodelnei, orosz fogságba jutott, egészséges és igen jó bánás módba részesül. Közben a külügyminisztériumöt is kapott hírt *Bendly* Artur neje, ebben is arról van szó, hogy férje orosz fogságba jutott. Tartózkodási helyét nem közölte.

— **Hadbavonult tanítóink** Tanítóink a honvédelem munkájából is ugyancsak kiveszik részüket. A köztölt kis. statisztika arról szól, hogy a veszprémi egyházmegyéből mennyi kath. tanító szolgálja a haza ügyét. E szerint okt. 1-ig Somogyvármegyéből 82, Veszprémvármegyéből 74 és Zala vármegyéből az egyházmegyére eső területről 57 kath. tanító harcol a csatáeren vagy szolgálja katonailag hazáját. Megjegyezzük, hogy ez a statisztika nem teljes, mert azóta bevonulások is történtek.

— **Uj iskolafenntartó.** A közigazgatási bizottság legutóbb tartott üléseinek egyiké foglalkozott a Somhegy pusztán felállított községi jellegű iskola ügyével. A kérdés beható megvitatása után úgy határozott, hogy az iskola fenntartójául *Bakonybél* község tekintendő.

— **A lisztkeverés aránya.** *Tisza* István gróf miniszterelnök a szerdai hivatalos lapban rendeletet adott ki, amely büntetőjogi szankcióval állapítja meg a lisztkeverés kötelező arányát. A rendelet kettős célt szolgál. Biztosítani kívánja az ország kenyérszükségletét egészen az aratásig, s ebből a célból *buzalisztt pótló anyagok* felhasználását kötelezővé teszi. Másrészt pedig a fogyasztót is biztosítani akarja a kevert liszt minőségének és így értékének kétségtelen felülműtésével, hogy pénzéért megfelelő arut kaphasson. A rendelet fontosabb része így hangzik: 1914. nov. 25-ike után a felőrölt búzából csak 15 százalékgig szabad finom kevertet nullas lisztet forgalomba hozni. A többi lisztet egyfajta kenyérszűzre kell keverni és pedig a következő arányban: 1 33 százalék *árpalisztt* hozzáadásával, 2 30 százalék *tengeri-, rizs-, vagy burgonyalisztt* hozzákeverésével. Amennyiben az 1. és 2. pontban felsorolt lisztet, vegyesen használnak föl keverésre, az arány 30 százalékos lehet. — *Rozsból* a felőrölt gabona 82%-ból kell kevert lisztet előállítani a buzalisztt keverésének százalékos arányában. Végül *búza és rozslisztt* tetszőleges keverekéhez is a felsorolt arányokban kell a keveréket okvetlenül hozzáadni. Az ellenőrzés céljából a malmok bevételei és kiadási *drújegyzéket* kötelesek vezetni, s a lisztet csak a *belékevert olcsóbb és drágább részek arányának pontos felülműtésével* szabad forgalomba hozni. A rendelet nyomán a budapesti malmok értesítettek ügynökeiket, hogy a tiszta búza liszt eladását azonnal szüntessék meg, mert a megíró lisztöktesek leszállítása csak december 10-ikeig van megengedve. Hogy a december 10-ig szállítható uszta lisztnek mennyi lehet a mennyisége, arról a rendelet nem intézkedik.

— **Tanítói kinevezés.** Gyertyánkut pusztán a községi jellegű iskolához Medgyessy Sarolta okleveles tanítónő választották meg.

— **Az országos kath. tanítói segélyalap** osztóbizottsága október 29-én rendkívüli gyűlést tartott Esztergomban. A gyűlésen dr. Walter Gyula v. püspök elnököl. A segélyalap kamataiból kiosztották az ösztöndíjakat és a segélyeket. Ösztöndíjért 28 folyamodvány érkezett be, de csak nyolc tanítógyerek kaphatták ösztöndíjat. Ezáltal a mi egyházmegyénkben senki sem részesedett ösztöndíjban. Segélyért beadtak 81 kérvényt s ezek közül 50-et segélyeztek. Egyházmegyénkben segélyt kaptak Dely Jánosné (Kaposvár), Kovács Józsefné (Somogyország) és Szabó Béla (Patalom). Időközi segélyekre a bizottság 2300 koronát bocsajtott az elnök rendelkezésére.

— **Polgárórság.** Sümegen is megalakult a polgárórság. November 1-én meg is kezdte működését. A hivatalos eskü letétele után a polgárőrök dr. Fürst János ügyvédet parancsnoknak, Eitner Jenőt pedig helyettes-parancsnoknak választották meg.

— **Rendőrségtől.** Dr. Török Gyula rendőrkapitány értesíti a város közönséget, hogy dr. Komjáthy László polgármester, mint az I. fokú közegészségügyi hatóság főnöke, a közegészségügyi bizottság javaslata alapján a csontnak és rongynak behozatalát további rendelkezésig tiltotta, továbbá a gyepmesteri telepnél levő személerakót megszüntette és helyette a nyulterek fele új személerakó letesítését rendelte el. Akik ez ellen a rendelkezés ellen vétettek, azokat 1876. évi XVI. t. c. 6. §-a alapján fogják büntetni.

— **Háztulajdonosok figyelmébe.** Dr. Komjáthy László polgármester felhívja a háztulajdonosokat, hogy az 1915. évről készített házádo alapjául szolgáló házbérvállomási íveket folyó évi november hó 30-áig a városi adóhivatalba okvetlenül beadják, mert az ezen időn túl késedelmezők a kiszabandó házbéradónak I vagy 5 esetleg 25 %-át fizetik bírságként. Be kell vallani a beváltás időpontjában fizetett szorosan vett labért, azonkívül a bérleti szedett vízdíjat, személtuvarozási díjat, keményseprési díjat vagy más megterítést. Az üzletfelszereléssel vagy házikerttel kiadott lakásoknál a szerződésben kitüntetett bérösszeget, butorozott szobáért azonban az egész bért, mert abból hivatalból számitanak le butorhasználatra 30 százalékot.

— **A somogyi iskolákról.** Somogy megye 40 iskolájában a tanítók hadbavonulása miatt teljesen szünetel a tanítás. Harctéren van 173 tanító, ném számítva azokat, akik újabban vonultak be. A babócsai és pusztakovácsi zsidó iskola megszünt. Maga a tanfelügyelő kívánta ezt, mert a 10—15 tanulóért az államsegély megadását pazarlásnak tartotta.

— **Lewisch Robert** egyházi műpar-intézetének mai fűrdetését olvasóink b. figyelmébe ajánljuk.

— **Somogy adója.** Somogyvármegyében október hónap 367.546 korona adó folyt be. A tavalyi befizetésnél 11 ezer koronával kevesebb.

— **Székesfehérvár és a hadi kölcsön.** Székesfehérvár törvényhatósági közgyűlése f. hó 14-én 400 ezer koronát szavazott meg hadi kölcsön-jegyzésre. Ezt az összeget a városi árvtári s gyámpénztár alapból szakítják ki.

— **A ló katonai átlagára.** A honvédelmi miniszter a minap leiratban értesítette Veszprém vármegye törvényhatóságát, hogy az újabb loostályozásnál a lovak átvételénél a következő ár az irányadó: Hátasíó 825 korona, hámosíó 1000 és mállás állat 400 korona. A mozgósítás idején tudvalevően kedvezőbb volt az átlagos ár, amennyiben hátasíóért 880, hámosíóért 1050, mállás állatokért pedig 500 koronát fizetett a kincstár.

— **Hajómenetrend a Balatonon.** Folyó évi november hó 1-től a hajózás beszüntetéseig Balatonboglár és Révfülöp között a következő hajómenetrend lesz: Balatonboglárról Révfülőpre indul mindennap délelőtt 11 óra 45 perckor, délután 4 óra 20 perckor. Révfülőpről Balatonboglárra indul délelőtt 10 óra 35 perckor és délután 3 órakor. Ezenkívül csak november hónapban minden csütörtökön és vasárnap Révfülőpről Badacsonyba indul délben 12 óra 30 perckor. Badacsonyból Révfülőpre indul ugyanezen napon délután 2 órakor.

— **Tudomásul.** Suly László tudatja a t. közönséggel, hogy az **Első Magyar Államvédelmi Biztosító Társaság** főügynökségi irodáját a **Szabadi-utca 3. sz.** Balogh Károly-féle ház földszinti helyiségeibe helyezte át Braun Gyula ur üveges üzlete átellenébe.

A 60|0. adómentes állami járadékkölcsönre, mint a m. kir. pénzügyminiszteriumnál bejelentett hivatalos jegyzési hely, előjegyzéseket elfogad a VESZPRÉM-MEGYEI TAKAREKPÉNZTÁR R.-T.

A háboru krónikája.

November 8. Haderőnk új elhelyezkedése, mely az ellenséges hadállás eltolódásai következtében célszerűnek mutatkozott, természetesen és simán történt. Az átvonuló s új állásokba helyezkedő csapataink és hadoszlopaink pompás benyomást keltenek duzzadó harci kedvükkel, emelkedett önrzettel s a jövő eseményeiben bizakodó várakozással.

Az északkeleti harctéren a helyzet változatlan, viszont a keleten három orosz lovassági hadosztályt, amely Kolo feleit átkelt a Vartán, a németek megverték és a folyón túl visszavetették.

Szerbiában támadásaink lassankint előrehaladnak. A Misari-magaslatokat hatalmunkba kerítettük és sít 200 embert foglyul ejtettünk. Krupanjánál is megkezdődött a támadást az ellenséges hadállások ellen. A szerb sándok egész sorát rohammal bevertük és az alkalommal körülbelül 1500 szerbet fogtunk el, 4 ágyut és 6 géppuskát zsákmányoltunk.

A nyugati harctéren a németek Ypresből délnyugatra előrehaladtak. Több mint 1000 franciát foglyul ejtettek és 3 gépfegyvert zsákmányoltak.

November 9. Kelet-Galicziában nem volt harc. Szerbiában az egész nap folyamán minden arcvonalon változatlan hevességgel folyt a harc. Bár az ellenség szívesen ellentállt, mégis vitéz csapataink a Krupanj körüli területen sántoc sántoc foglalták el és ma reggel 5 óráig a szerbek részéről bevehetetlennek tartott kosztajnikai fontos támpontot is rohammal bevették. A foglyok és zsákmányolt ágyuk számát jelenleg még megközelítőleg sem ismerhetjük.

A törökök Kisásziában a Kaukázusban s a Fekete-tengeren eredményesen folytatják a támadást az orosz ellen.

A nyugati harctéren a németek Ypresnél és Lillelől nyugatra folytatták támadásaikat. Az argonnei nyugati szelén, egy magaslatot elfoglaltak.

November 10. A németek keleten erős orosz haderőnek a vsztt-i tótól északra ellenük intézett támadását az ellenségnek súlyos veszteségeket okozva, visszaverték. Több mint 4000 oroszot foglyul ejtettek.

Hadműveleteink a déli harctéren minden tekintetben kedvezően folynak.

Az ellenség a Sturm Pál tábornok vezetésével álló harmadik szerb hadseregből és a Bajovic Petár vezetésével álló első hadseregből, összesen

hal hadosztályból (120.000 emberből) állott. Ez a két hadsereg vitézül védett állásainak elvesztése után tegnap óta Valjevo irányában visszavonulóban van. Számos foglyunk és zsákmányolt hadianyagunk van. Részletek kiányoznak.

Nyugaton a németek támadásai nem lazultak.

A török csapatok Kaukázusban megverték az erős orosz csapatokat. — Az angolokkal való háboruból a törökök már benyomultak Egyiptomba.

November 11. A Sabác—Ljesincza-i vonal hegyeinek lábán az elkeseredett harcok a tegnapi napon is éjszakáig folytak, miközben az ellenségnek egyes erősen eláncolt hadállásait rohammal bevettük. Az előző napon elfoglalt területről továbbra előnyomulunk. A számos foglyul között van Radakovicz ezredes is. Az ágyuk között egy modern nehéz ágyut is zsákmányoltunk.

Orosz-Lengyelországban Koninnál lovasságunk egy orosz zászlóalját szétugrasztott.

A Kaukázusban az ellenség hadállásainak második vonalára vonult vissza. A törökök offenzívája kedvezően halad előre.

A nyugati harctéren a németek az egész vonalon előretörnek.

November 12. Az északkeleti harctéren a hadműveletek természetesen és meg nem zavarva folyódnak le. Przemysl ismét körül van zárva. A Strij völgyében egy ellenséges csoport lovasságunk elől nagy veszteséggel menekülni volt kénytelen.

Szerbiában minden vonalon győzelmesen haladnak előre katonáink. Sabacztól délre elfoglalták a Misari magaslatokat. Nagy nap alatt 4300 foglyul ejtettünk, 16 géppuskát, 28 ágyut, több lövészerkocsit és sok lövészerzetszákmányoltunk.

A francia-belga harctéren egyre előre haladnak a németek. Dixmuident tegnap rohammal bevették. Längermarcktól nyugatra elfoglalták az ellenséges hadállások első vonalát. Tegnap 3500 foglyul ejtettek, 21 géppuskát zsákmányoltak és minden ellenséges támadást visszavetettek.

Az Emden német cirkáló, amely az egész világ bámulatát kivívta, az Indiai Óceánon egy ausztráliai cirkáló kemény küzdelem után lángha borította. Erre a hajó hőse legénysege a hajót zátonyra vitte.

November 13. Az északkeleti hadszíntéren a Kosmineknel egy orosz lovashadtest ellen vívott győzelmes lovassági harcban kívül nagyobb ütközetek tegnap nem voltak.

Ellenséges felderítő osztagokat, melyek mozdulatainkat akartak megállapítani, visszavetettük.

A keleti hadszíntéren a németek Kalistól keletre a tuleróban támadó orosz lovasságot újból visszaverték.

Szerbiában az üldözést az egész arcvonalon folytattuk. Az ellenség teljes visszavonulásban van Koczjeljeva és Valjevo felé.

Törökország győz a Kaukázusban. Kiverték az oroszokat a második harcvonalból is.

A nyugati harctéren a németek az ellenséget az Yser tulsó partjára visszavetették. Egészben több mint 700 franciát ejtettek foglyul, 4 ágyut és 4 géppuskát zsákmányoltak.

KÖZGAZDASÁG.

Nemzeti kölcsön — nemzeti kötelesség.

Ha volt valaha nemzeti kölcsön, úgy a mostani érdemi meg ezt az elnevezést leginkább. A mostani, amikor az állam a nyereszkes bankok és pénztözsérek mellőzéseivel közvetlenül a honpolgárokhoz fordul, s tőlük kér kölcsönt a hadviselés céljaira. Valóban nemzeti kölcsön ez, mert hiszen célja az ország, a nemzet életének biztosítása.

Pénz nélkül nem lehet a háboruban győzni. Ha a hadviselésben voltak eddig sikereink, annak

Hazánk legelső és legnagyobb

templomberendezési műintézete.

Szobrászat, oltárépítészet, aranyozás és festészet. Templomok stílszerű új berendezése. Oltárok, szószékek, keresztutak, urkoporsók, szobrok, stációképek, gyónószékek és templompadok készítése.

Régi oltárok renoválása, aranyozása és festése.

Templomfestés a leggyorsabbtól a legművészebbig kivitelig. Szegény templomoknak kedvezmény és részlettörlesztés. Munkamegtekintés és megbeszélés végezt saját költségemen utazom. Készített munkáim művészi és tartós kivitelét elismerő iratok ezreivel bizonyíthatom.

Árjegyzék ingyen és bérmentesen.

LEWISCH ROBERT Szombathely.

a legfőbb oka az, hogy a kiváló emberanyagon kívül volt pénzünk is a hadviseléshez. Így kell annak lennie a jövőben is. A hadvezetőség rendelkezésként ezután is ne csak bátor, vakmerő, nélkülözéseket bíró katonákkal, de pénzzel is. A palotáktól a kunyhókig meg kell dobania most minden magyar szívnek. A ládafiák és bankok mélyéből elő kell vándorolnia a tartaléktőkéknek. Nem arról van szó, hogy fölös pénzünket minden ellenérték nélkül odaadjuk, hanem arról, hogy azokat jobb és nemesebb cél érdekében gyümölcsözőleg befektessék. Kölcsönt kér az állam, nem pedig adományt, s ezután a kölcsön után igen tisztességes kamatot ígér, amennyit semmiféle takarékbetét nem szokott fizetni.

Szedjük elő tehát az ötven és száz koronásokat, s vigyük el a haza oltárára. Jobb befektetést nem is csinálhatunk, mert az a kölcsön nemcsak kamatokat fog hajtani, de a hadi sikereknek egész seregét biztosíthatja.

Magyar szívünk minden hevével, bizakodó lelkünk minden érzésével valljuk, hogy jobb befektetést az ország egyetlenegy polgára sem tehet, mintha most segítségére siet az államnak. Lehetetlen is, hogy ennek a kölcsönnek ne legyen meg a kívánt sikere. Vagy ragaszkodunk ennek a hazának a földjéhez, vagy nem. Ha ragaszkodunk, akkor a legnagyobb áldozat is kevés, ha nem ragaszkodunk, akkor megérdemeljük, hogy elvegyék tőlünk a haza földjét. Ismételjük, hogy ez a kölcsönjegy csak nem áldozat! Ez csak befektetés. Az okos, praktikus, számító ész is azt mondja tehát, hogy amikor nagyobb javak biztosításáról es megteremtéséről van szó, akkor ne sajátjuk a befektetést! Magyar áldozatkészség mindig volt! Most azonban az állam nemcsak az áldozatkészségre, hanem a számító, okos magyar észre is appellál, arra kell tehát törekedni, hogy a kölcsönt a magyar nép ne is egyszerűen, hanem sokszorosan tulajgyezze.

Hirdetmény.

A m. kir. kormány által hadi szükségletek fedezésére kibocsátandó 6%-os adómentes állami járadék kölcsön aláírásának helyeül intézetünk is szerepel.

Ezt a körülményt azzal az értesítéssel hozzuk az érdeklődők tudomására, hogy azoknak, akik intézetünknel elhelyezett — egyébként moratórium alá eső — betéteiket ezen új állami kölcsön-kötvényeknek nálunk leendő jegyzése céljából óhajtják kivenni, a felmondási idő betartásával betéteiket készséggel kifizetjük.

A Veszprémi Takarékpénztár.

IRODALOM.

* **Tanítóink figyelmébe.** A-vármegyei népoktatásnak nagy hiányát szünteti meg a Bugél Jenő kir. s. tanfelügyelő és Kránitz József, a kir. tanfelügyelőséghez beosztott igazgatótanító közös munkája, az „Egységes Tananyagbeosztás”, mely 36 hétre felosztva a népiskola egész tananyagát felöleli a fennálló Utasításoknak megfelelően. A munka egyöntetűvé óhajtja tenni a vármegye összes iskoláiban a tanítást, mert úgy az állami, mint a felekezeti iskolákban e szerint tanítható. Különös figyelmet érdemel a munka azon előnye, hogy a teljesen feldolgozott tananyag beosztáson kívül, mindenhez mintatanítást nyújt. Az órarend és az 1913. évi XVI. t.-c. kiegészíti a munkát, mely külön-külön az egy, két, három, négy és több tanerős iskolák részére lesz kidolgozva. A munka Karácsony táján fog megjelenni. Az előfizetési díjak (3 kor.) már most küldendők Kránitz József, berendelt állami igazgatótanító címére Veszprém. Megjelenés után a munka bolti ára 5 korona lesz.

* **Magyar Kultura.** Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-an. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. sz.) — Legújabb szám most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Tanulmányok: A hadseregek eltartása. Ujhelyi Péter. — Orosz és angol érdekek ütközése. Ackermann Kálmán. — Konferenciákat az intelligenciának! — Vajdahunyat vára. Diváld Kornél. — Még egyszer „Religio depopulata”. Tárcsa: Magyarország felé. III. Bangha Béla S. J. Pájsz és kard: Levélszekrény 34. A zsaroló papok.

Dr. L. M. — Sz. Z., ... kr. — Akik istenkáromlással mennek a csatába. r. Szemlék és kritikák: Vives János Lajos: Die Erziehung der Christen és: Über dei Wissenschaften. Ditter Illés. — René Gillouin: Henri Bergson filozófiája. Dr. Kiss Albin. — Svante Arrhenius. A világegység élete és megismerésének története a legelső idők napjainkig. Székely László. — Színház: A gépirókisszony. Dr. Alszegehy Zolt. Napló: A szeretet hajléka. Samassa Déry Annie. — Egy lengyel sebesült levele. Banyai Károly. — A Nemzeti Színház megnyitása. Kritikus. — Kell-e hatósági árszabás? r. — Schwarz Margitnak r. — Rövid följegyzések.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urban

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szápadlás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Anyakönyvi kivonat.

— 1914. október 21-től november 9-ig. —

Születés.

Sári Lajos államvasuti vonatkező és Buzánszky Ilona leánya Ilona r. kath. — Happ János kisbirtokos és Brotsholl Terézia leánya Mária r. kath. — Decsi Sándor államvasuti mozdonyfűtő és Tanka Rozália leánya Mária r. kath. — Róka János asztalossegéd és Kaufmann Anna fia János Vendel r. kath. — Kolin Gyula szikvizgyári üzletvezető és Köhn Szeréna fia Miklós izr. — Németh Regina varrónő fia Károly r. kath. — Horváth József urod. erdőőr és Akser Mária leánya Katalin r. kath.

Házasítás.

Mórocz Imre sütőtanonc ág. h. ev. 16 éves. — Lennert Mátyás r. kath. 16 hónapos. — Szánthó Lidia háziasszony ref. 32 éves. — Pápay Gyula nyugalmazott

takarékpénztári könyvelő r. kath. 53 éves. — Löwy Jakabné Lichter Eszter kereskedő neje izr. 50 éves. — Bóka Sándor fazekasiparos ref. 61 éves. — Gransfried Amália r. kath. 7 hónapos.

Házasság.

Fazekas Mihály cipészsegéd r. kath. és Horváth Julianna r. kath.

Főközlet: Balatonalmádiban.

Egyedüli, fehérnemű bizományi lerakat:

Rádi István és Tsa

eégnel Veszprém, Fő-tér.

Férfi színes ingek gallér nélkül

35-46 cm.-ig raktáron.

Árak: 3.-, 4.-, 5.-, 6.-, 7.- korona.

Férfi fehér ingek gallér nélkül

35-46 cm.-ig raktáron.

Árak: 2.-, 3.50, 5.-, 6.-, 7.50 korona.

Férfi színes turista ingek

35-47 cm.-ig raktáron.

Árak: 2.50, 3.50, 5.-, 6.- korona.

Férfi fehér apacs ingek

3.-, 5.-, 7.- korona.

Gyermek fehér és színes ingek

2.50, 3.-, 3.50 korona.

Férfi hálóingek

35-47 cm.-ig raktáron.

3.-, 5.-, 6.50 korona.

Férfi alsónadrág

gombos. Árak: 2.50, 3.-, 3.50, 4.- korona.

zsinóros. Árak: 1.50, 2.40, 3.- korona.

rövid, színes. Árak: 2.-, 3.50 kor.

Nagy választék

Borsalino és Gyukits kalapokban,

valamint a legújabb nyakkendők-, gallér-, harisnya-, zsebkendők- és keztyűkben. Ernyők 1200 napi jótállással, sétatöbökben legújabb különlegességek raktáron.

Plebános és tanító uraknak 8% árengedmény.

Levélbeni rendelések legpontosabban eszközöltek, meg nem felelő árut készséggel visszaveszünk.

Vasuti menetrend.

Vonat indul Veszprémből.

Alsóörs felé

Városi állomás	Honvédlaktanya
Reggel 4 ó 24 p	4 ó 29 p
Délután 9 ó 44	9 ó 48
Délután 4 ó 57	5 ó 01
Délután 2 ó 06	2 ó 11

Czellődömök felé

Városi állomás	Jutas
Délután 10 ó 10 p	10 ó 50 p
Délután 2 ó 47	3 ó 36

Székesfehérvár felé

Városi állomás	Jutas
Reggel 4 ó 05 p	4 ó 44 p
Reggel 7 ó 05 p	7 ó 27
Délután 4 ó 08	4 ó 38

Győr felé

Városi állomás	Jutas
Éjjel 3 ó 05 p	3 ó 23 p
Délután 10 ó 10 p	11

Dombóvár felé

Városi állomás	Jutas
Reggel 7 ó 05 p	7 ó 37 p
Délután 2 ó 47	3 ó 45

Vonat érkezik Veszprémbe

Alsóörs felől

Honvédlaktanya	Városi állomás
Reggel 7 ó 00 p	7 ó 04 p
Délután 4 ó 03	4 ó 07
Délután 12 ó 56	1
Délután 7 ó 41	7 ó 46

Czellődömök felől

Jutas	Városi állomás
Reggel 7 ó 20 p	7 ó 55 p
Délután 4 ó 25	4 ó 55

Székesfehérvár felől

Jutas	Városi állomás
Délután 10 ó 39 p	10 ó 55 p
Délután 3 ó 28	4 ó 55 p
Este 10 ó 32	10 ó 53

Győr felől

Jutas	Városi állomás
Reggel 7 ó 03 p	7 ó 55 p
Délután 3 ó 22	3 ó 57

Dombóvár felől

Jutas	Városi állomás
Délután 9 ó 01 p	9 ó 35 p
Este 9 ó 41	10 ó 53

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány-
és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz
és gyógyvizek állandóan raktáramon
vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek.

rendkívül kedvelt szénsavas borvíz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit. 1¹/₂ lit. 1 lit. 1/2 lit.

64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyú-
vizek, Mohai Agnes,
Giesshübl, Csizi, Pe-
tánci, Calsbadi, Ma-
rienbadi, Preblai,
Bikszádi, Borszéki,
Guber, Parádi, Halli**
stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás ön-
költségen lesz felszámítva. Nagyobb vérelem-
engedély. Ismételten a d o k n a k. elővár.

Az összes fűszer-, csemege-, ásvány-
víz- és háztartási cikkekről a nagy
árjegyzék bármikor megküldhető.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

kölnivíz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és
egyedül valódi, de sokszor utánozott **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber
dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánozott **kölni-
vizet, kölnivíz-poudert és kölnivíz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti
készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég
magyarországi képviselője:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN Budapest, VIII., Szigetvári-utca 16. sz.
egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő

VESZPRÉMBEN

Ostromlépeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kiví-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és hang-
olását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt
a legegyszerűbbtől a
legfinomabb kivitelig minden néven
nevezendő könyvnyomdai munkákat,
úgy mint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, kör-
levelek, hirdetmények, falragaszok,
évi jelentések, mérlegek, kimutatá-
sok, gyászlapok, rovatolt táblázatok,
névjegyek, meghívók, elfejzési és
esketési tudósítások, számlák, cím-
kéik, plebaniák és iskolák részére
szükséges mindennemű nyomtatvá-
nyokat jutányos árakon számítva

Raktáron tartja plebaniá-
hivatalok és is-
kolák részére szükséges mindféle
hivatalos nyomtatványokat, melyek
tetszés szerint füzve vagy bekötve
szállíttatnak. Hivatalos levélpapírok
és borítékok, okmányborítékok min-
denféle alakban és színben. Egy- és
négyvonalas vizsgalapok, 10 százalék
a Tanítók Háza javára. Fizetés meg-
hagyás iránt járásbíróshoz inté-
zendő kérvény: a) Körtagsági díjjal
tartozó hátrálékosok, b) a Gondvise-
lés hátrálékosai ellen, ivenként 4 f.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61